

Nawracająca choroba obturacyjna koni (RAO)

– żywieniowy punkt widzenia

■ tekst: Karolina Pilichowska

Fundamentem poprawnego funkcjonowania każdego żywego organizmu jest dostarczanie podstawowych składników odżywczych.

Miliony procesów biochemicznych zachodzących w ciele konia zużywają substancje dostarczane w pożywieniu: cukry, włókna, aminokwasy, makro- i mikroelementy, witaminy, lipidy itp. Logiczne jest, że gdy niektórych z nich zabraknie, procesy będą zachodzić wolniej lub w ogóle.

Najważniejsze są fundamenty

Gdy mamy do czynienia z pogorszeniem samopoczucia czy zdrowia konia, w pierwszej kolejności należy skontrolować, czy dieta dostarcza składników odżywczych w odpowiednich ilościach i proporcjach. Ważne jest właściwe zbilansowanie poszczególnych składników. Za przykład może posłużyć znany wapń i fosfor, których wzajemne proporcje warunkują prawidłowe przyswajanie się. Zależności takich jest dużo więcej. Magnez koreluje z wapniem, sód i chlor polepszają wchłanianie wapnia, zbyt duża ilość żelaza blokuje wchłanianie cynku, miedzi i manganu, miedź konkuruje z siarką (MSM) i selenem, witamina E z kwasami tłuszczowymi. Temat ten jest dość skomplikowany, dlatego warto zasięgnąć rady fachowca w dziedzinie żywienia koni.

Pamiętać także należy, że dieta oparta na samym sianie i owsie, nadal dość popularna, zawsze generuje niedobory. Włączenie do niej pastwiska dostarcza niezbędnych witamin i kwasów tłuszczowych, jednak nie zaspokaja w pełni zapotrzebowania na makro- i mikroelementy. Ich stężenie w roślinach jest zależne od gruntu, na którym wzrastały.

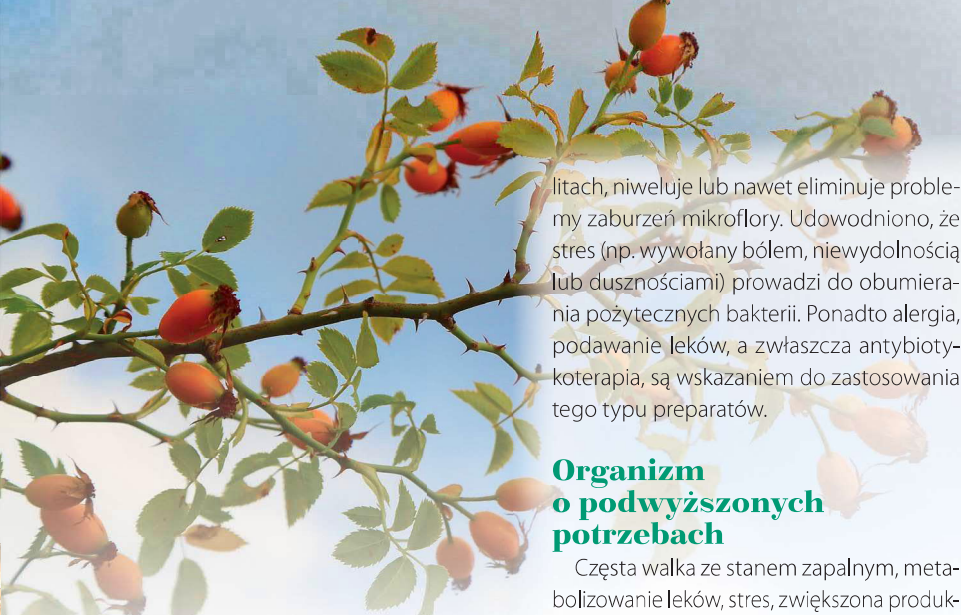
Jakość skarmianych pasz

Zanieczyszczone, nieprzyjemnie pachnące, zepsute – oczywiście jest, że takich pasz skarmiać nie wolno. Wybierając paszę, warto zapoznać się ze składem. Stosowanie

dodatków technologicznych, jak: lepiszcza wspomagające granulację, utwardzacze, konserwanty, wzmacniacze smaku, sztuczne aromaty, komponenty genetycznie modyfikowane czy melasa – zawierająca dużą ilość związków chemicznych wykorzystywanych w procesie produkcji cukru, niewątpliwie obniżają jakość paszy w kontekście utrzymania zdrowia zwierzęcia. Każda substancja wprowadzona do układu pokarmowego oddziałuje na organizm, dlatego należy sprawdzić paszę. W Polsce ustawowo nie akceptuje się upraw genetycznie modyfikowanych (GMO), więc pasze produkowane z komponentów zakupionych w Polsce mają gwarancję NON-GMO.

Pylistość jest kolejnym czynnikiem decydującym o jakości paszy, szczególnie ważnym w kontekście chorób dróg oddechowych. Drobne frakcje wdychane podczas jedzenia podrażniają układ oddechowy. Organizm konia radzi sobie z nimi na bieżąco, w podrażnionych obszarach dochodzi do procesów naprawczych, zaostreżania stanów zapalnych lub ich wyciszenia. Sprawny przebieg tych procesów uzależniony jest od dostępności niezbędnych składników odżywczych. Regularnie podrażniany obszar staje się słabym ogniwem i miejscem, gdzie rozwijać się mogą problemy wtórne. Jeśli organizm nie ma odpowiedniej ilości składników odżywczych do przeprowadzenia prac naprawczych lub gdy podrażnienia są tak częste i mocne, że nie nadąża z regeneracją, wtedy dochodzi do stanu przewlekłego. Obszar staje się nadwrażliwy.

W paszach o wysokiej higieniczności poszczególne komponenty są widoczne, brak w nich pyłu i drobnych frakcji. Szczególnie pyłącym dodatkiem w żywieniu koni jest lucerna. Jej liście, kwiaty i pąki ulegają wykruszeniu, ale w wysokiej jakości produktach te okruszki są odsiewane i granulowane. Problemатyczne jest czasem także

litach, niweluje lub nawet eliminuje problemy zaburzeń mikroflory. Udowodniono, że stres (np. wywołany bólem, niewydolnością lub dusznościami) prowadzi do obumierania pożytecznych bakterii. Ponadto alergia, podawanie leków, a zwłaszcza antybiotykoterapia, są wskazaniem do zastosowania tego typu preparatów.

Organizm o podwyższonych potrzebach

Częsta walka ze stanem zapalnym, metabolizowanie leków, stres, zwiększona produkcja wydzieliny i regeneracja nabłonka w układzie oddechowym stawiają konia w grupie o szczególnych potrzebach żywieniowych. Podstawową cechą tej grupy jest zwiększone zapotrzebowanie na wiele składników odżywczych, które są dostarczane w podstawowej diecie. Antyoksydanty takie jak beta-karoten, witamina E, C, selen, cynk neutralizują wolne rodniki, które w wysokim stężeniu uszkadzają błony komórkowe i ich DNA. Zastosowanie witaminy C, jako głównego frontu walki z wolnymi rodnikami i podnoszenia odporności, może mieć negatywny skutek w postaci spotęgowania wchłaniania żelaza. Dlatego warto dostarczać witaminę C nie tylko w postaci kwasu askorbinowego, ale także w formie naturalnej i nie polegać na nim jako jedynym źródle antyoksydantów.

Kwasy tłuszczowe omega-3 są jednym z budulców błon komórkowych, a zwłaszcza śluzówek, więc ich niedobór w diecie będzie hamował powstawanie nowych komórek lub regenerację tych uszkodzonych. Występują one obficie w runi pastwiskowej, natomiast w żywieniu pozapastwiskowym ich źródłem jest siemię lniane lub, w mniejszym stopniu, algi. Kwasy te mają udowodnione działanie przeciwzapalne.

Warte uwagi są bioaktywne związki roślinne o bardzo dużym potencjale, czyli polifenole. Mają one właściwości m.in. antyoksydacyjne, przeciwzapalne oraz immunomodulacyjne. Jest to bardzo zróżnicowana grupa występująca w określonych roślinach i owocach, a najpopularniejsze z nich to zioła. Potencjał zawartych w ziołach składników aktywnych wychodzi nawet poza ramy polifenoli. Ich stosowanie może wspierać odporność, a także walkę z objawami RAO. Przy stosowaniu leków musi być jednak konsultowane z lekarzem weterynarii.

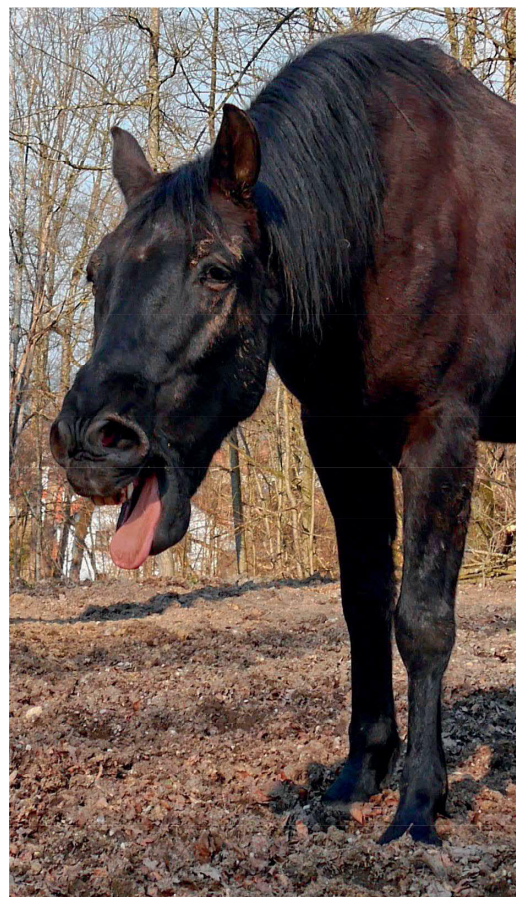
Cenne związki z rodziny flawonoidów stosowane w leczeniu to także kwercetyna, wykazująca bardzo silne działanie antyoksydacyjne, a także antocyjany. Dzika róża, czarna porzeczka, aronia, jabłka, żurawina,

winogrona, oregano, cykoria i buraki będą cennym dodatkiem do diety koni zmagających się z RAO. Kwercetyna dostępna jest także w postaci suplementu diety.

Ważne miejsce na liście naturalnych suplementów stosowanych u koni z alergiami zajmuje spirulina. Na przestrzeni ostatnich lat jest ona obiektem intensywnych badań, w których wykazano jej działanie antynowotworowe, przeciwzapalne, wspomagające wątrobę. Spirulina hamuje także uwalnianie histaminy.

Bez natychmiastowych efektów

Wprowadzenie poprawnego żywienia, a także dodatków dostarczających składników aktywnych, jest ważnym krokiem w kierunku poprawy jakości życia zwierzęcia. Jeśli dotychczasowa dieta konia przez długi okres czasu była nieodpowiednio zbilansowana i nie dostarczała wszystkich potrzebnych składników odżywczych, należy przygotować się na stosunkowo długi proces powrotu organizmu do równowagi. Choroby dróg oddechowych niosą za sobą poważne ryzyko i koni nimi dotknięty musi zostać objęty opieką lekarza weterynarii. Warto reagować na pierwsze sygnały, takie jak białawy wysięk z nosa, rozdęte chrapy czy pokasływanie, gdyż przy nieodpowiednio odżywionym organizmie RAO będzie szybko postępować. ■

siano, dlatego często zalecane jest moczenie lub parowanie go przed podaniem koniom z problemami oddechowymi. Komponując dzienną dawkę pokarmową, trzeba wziąć pod uwagę, że długie moczenie siana obniża jego wartość odżywczą.

Alergia środowiskowa i pokarmowa

RAO jest chorobą tła alergicznego. Warto wykonać badania, na które alergen jest wrażliwy koń, także te pokarmowe. Pozornie nie mają one związku z układem oddechowym, jednak wpływają na układ trawienny: pogarszają jakość flory bakteryjnej jelit, obciążają wątrobę, ograniczają wchłanianie niektórych składników odżywczych, powodują dolegliwości bólowe. Stąd dalsze konsekwencje, jak osłabienie układu odpornościowego i słabszy przebieg procesów w organizmie, czyli pogorszenie pracy całego ciała. Skutkiem tego mniej efektywna jest walka z alergenami wziewnymi, a także leczenie. Alergie pokarmowe mają jeden plus – alergen można dość łatwo wykluczyć z jadłospisu danego konia. W przypadku koni uczulonych na wiele komponentów, jedynym wyjściem może okazać się skomponowanie i wyprodukowanie paszy na potrzeby danego osobnika. Takie rozwiązania oferuje marka Nuba Equi.

Bardzo ważne mikroorganizmy

Układ pokarmowy koni funkcjonuje w unikalny sposób. Szczególnie istotnym jego elementem jest flora bakteryjna bytująca w jelicie grubym. Jej dobra kondycja ma wpływ na cały organizm, gdyż odpowiada za trawienie włókna i białek, syntezę aminokwasów i witamin, a także produkcję lotnych kwasów tłuszczowych, będących dla konia źródłem energii. Wpływa też na układ odpornościowy, co w przypadku alergii ma duże znaczenie. Podawanie koniom probiotyków, czyli preparatów dostarczających mikroorganizmów występujących naturalnie w je-